Suure-Jaani valla ajaleht

Nr 10 (91)
Oktoober 2007

LEOLE

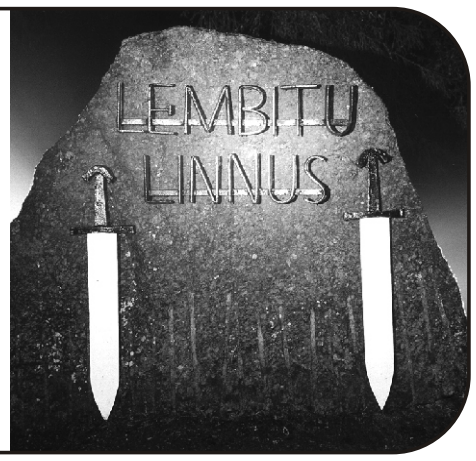

OKTOOBER
Aastal 2007

Käes on oktoober - sügisekuu.

Esimesest kooliveerandist on juba suur osa möödas ja usinatel põllupidajatel enamus saaki salvedes. Loodus on kaunites värvides ja inimeste tegemisi kipuvad segama vihmahood.

Vanarahva tarkuse järgi võib vist öelda, et on tibude lugemise aeg. Pisut rohkem kui poolteist aastat töötanud ühisvalla valitsusest on mindud ja oldud sunnitud minema, aga nüüd on lühikese ajaga lahkunud nii valla arhitekt kui kultuurinõunik. Selles on vist pisut paratamatustki, sest just majanduse kiire kasvu aegadel kipuvad riigi ja omavalitsustöötajate palgad teiste samaväärset haridust ja oskusi nõudvate spetsialistide omadest kõige rohkem maha jääma. Ja vahel tehakse inimestele pakkumisi, millest lihtsalt ei ole võimalik ära öelda.

Kõige rohkem uusi tuuli on tulevikus oodata just kultuurivallas, sest eelnevale lisaks on vaid pisut üle kuu ametis olnud Suure-Jaani kultuurimaja uus direktor. Siiani on sellel kohal töötanute kõige kaugemale paistvaks tegemiseks olnud muusikafestivali kohapealne korraldamine. Uued tegijad on tahtmist täis ja loodetavasti jätkub festivalgi korraldamise poole pealt endises headuses. Küllap ajaga tulevad ka kogemused.

Kuidas tulevikus valla kultuurielu juhtima hakatakse, peaks selguma kuu lõpus toimuva vallavolikogu ajaks. Volikogul on plaanis struktuuri muuta ja kultuurinõuniku töö teiste ametnike vahel ära jagada.

Ilusaid päevi ja toredaid toimetamisi kõigi sügispäevadesse!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Ühendkoor Hüpassaare laululaval. Esimest korda on maakonna kooride sügispäeval ka lastekooride lauljad.

125 aastat Mart Saare sünnist

28. septembril möödus 125 aastat heliloojа Mart Saare sünnist.

Selle päeva tähistamine algas Suure-Jaanis 8. septembril, kui Viljandimaa koorid kogunesid traditsioonilisele sügispäevale. Päev algas Suure-Jaani kirikus, kus esinesid Kildu ja Olustvere Põhikooli ning Suure-Jaani ja Võhma Gümnaasiumi lastekoorid ning projektkoor Mart Saare Laulikud.

Lastekoorid meenutasid noorte laulupidu, koore juhatasid Valli Pang, Maila Juudas ja Agnes Kurg, klaveril saatis Riina Mankin. Mart Saare Laulikud, kus teiste kõrval laulmas koorijuhid Maret Mölder, Agnes Kurg, Maila Juudas ja Mait Reimann, esitas Aita Tammpere dirigeerimisel Mart Saare laule.

Seejärel austati Suure-Jaani kalmistul Mart Saart ja teisi selles kandis sündinud või tegutsenud muusikuid: heliloojaid Kappe, Julius Vaksi ja Albert Pettineni. Heliloojate Kappida majamuuseumi aeda istutasid koorijuhid Mart Saare auks - loomulikult saare.

Sügispäev jätkus Hüpassaares, kus Guldzahon Jussufi esitas Mart Saare prelüüde ja koorid andsid laululaval kontserdi ning lustisid pärast piknikul. Kaunist sügispäeva sai nautida ka laudteed mööda rabasse minnes.

Saare juubeli tähistamine jätkus aga järgmiselgi päeval, kui Hüpassaares sai kuulata Filharmoonia Kammerkoori, kes esitas Mikk Üleoja dirigeerimisel Mart Saare laule.

Sellega aga heliloojа juubeli tähistamine kaugeltki ei lõppenud.

13. septembril toimus Heliloojate Kappide majamuuseumis kontsert "Päikeseloojangu duetid - armastatud klassikat läbi sajandite", kus laulsid Tatjana Timofejeva (sopran, Eesti) ja Hanno Mölderkivi (tenor, Soome), klaveril Maia Moik

23. septembril sai Olustveres nautida segakoori Lehola ja projektkoori Mart Saare Laulikud esinemist. Mõlema koori dirigendiks on Aita Tammpere. Lehola ees oli ka dirigent Agnes Kurg. Vahepalu Brahmsilt ja Kreislerilt pakkus viiuldaja Farruhurz Susi, kes teenis publikult kauakestva aplausi. Klaveril saatis teda Guldzahon Jussufi.

Mart Saare Laulikud esitasid Mart Saare laule, Lehola Hermanni, Villem Kapi, Naissoo ja Schumanni loomingut. Projektikooris Mart Saare Laulikud on lauljaid Olustverest, Suure-Jaanist, Viljandist ja Tallinnastki - mitmed neist teiste kooride dirigendid.

Kontserdiga tähistati Aita Tammpere Lehola dirigendiks olemise 45 aastat. Aita Tammpere alustas Olustvere kultuurimajas segakoori juhina 1962. aasta sügisel ja on seda teinud tänaseni - vaid koor on vahepeal Lehola nime võtnud. Loodetavasti jätkub Aital tervist, jõudu ja tahtmist koos Leholaga järgmiste verstapostideni rühkida.

28. septembril esitles Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum Hüpassaare muuseumis väiketrükiste sarjas Elavik ilmunud kuuendat raamatut „Põhjavaim. Valik Mart Saare ja Tuudur Vetiku kirju, mõtteid, mälestusi, luuletusi.“. Hüpassaarde oli Mart Saare sünniaastapäeval kogunenud 15 inimest Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumist, Viljandi Muuseumist ja mujaltki. Raamatu koostaja Tiiu Tosso meenutas Mart Saart ja Maret Tomson Hüpassaare lähedalt pärit muusikateadlast Johannes Jürissoni. Vahepaladeks kuulati Mart Saare klaveriloomingut.

Õhtul toimus Kappide muuseumis Martti Raide klaverikontsert, kus olid kavas tänavuste juubilaride Franz Schuberti (210), Philip Glassi (70) ja Mart Saare (125) teosed. Saare loomingust tuli ettekandele Eesti süit nr 2.

29. septembril kulmineerusid üritused Eesti Segakooride Liidu eestvõttel ja koostöös Suure-Jaani Vallavalitsusega läbi viidud Mart Saar 125 laulupäevaga. Päev algas kontserdiga Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia üliõpilastelt Suure-Jaani kultuurimajas. Üles astusid I Mart Saare nimelise noorte lauljate konkursi, mis toimus X Suure-Jaani Muusikafestivali raames juunikuus, laureaadid. Esitati 18 Mart Saare soololaulu. Väga südamlikult mõjus 1940. aastal Jüri Vainaru tekstile kirjutatud Hällilaul, mille esitas konkursil II koha saavutanud Rainer Vilu.

Järgnes mälestushetk Mart Saare haual ja kooride kontsert Suure-Jaani kirikus. Mart Saare sünniaastapäeva oli tähistama sõitnud lauljaid pea kolmekümnest Eestimaa koorist. Kahju vaid, et meie enda lauljad ei olnud võimalust vabariigi teiste kooride ees esineda tõsiselt võtnud - Ilmatari ja Koidu ühendatud koosseis ei küündinud kahe tosinanigi! Kirikutäie ühendkoori esitus oli aga emotsionaalselt väga mõjus. Kui ülejäänud kontsertidel oleks oodanud vallarahva suuremat huvi, siis koorikontserdil oli tegemist, et vähesedki kohale tulnud huvilised kirikusse mahuksid - kogu kiriku olid täitnud koorid, kuulajatele jäid põhiliselt seisukohad. Päeva lõppes kooride piknikuga Hüpassaares, kuhu osa lauljad oma sõnul esimest korda sattus.

Leili Kuusk

« Lehola

‹ 45 aastat Lehola dirigendina töötanud Aita Tammpere

FOTOD: Leili Kuusk

OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Vallavolikogu
27.09.2007
Algatati Vastemõisa küla Tuuleveski detailplaneering. Planeeringu eesmärgiks on kinnistu jagamine ehituskruntideks, nende hoonestuse ja heakorrastuse põhimõtete ning maakasutuse sihtotstarbe määramine. Planeeritava ala pindala on ca 0,9 ha;
loeti esimest korda ehitusmääruse muutmise eelnõud ja huvihariduste enuse ostmise korda;
moodustati sihtasutus Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus ning otsustati lõpetada aktsiaselts Suure-Jaani Ravikekus;
määrati sihtotstarbed Ängi külas Vahemetsa, Reegoldi külas Raba ja Navesti külas Ruusi kinnistute jagamisel tekkivatele katastriüksustele;
otsustati taodelda munitsipaalomandisse Suure-Jaani jäätmejaama maa ning Suure-Jaani linnas Lembitu tn 44, Lembitu tn 46, Suure-Jaani bussijaama, Kauba tänava ning turuplatsi maa;
otsustati osta Metsamaahalduse Aktsiaseltsilt Kildu külas asuvad Stepi tee ja kaks Sigaro teed;
otsustati avalikul suulisel enampakkumisel müüa Kildu külas asuv Sõõru kinnistu;
määrati KOIT-kava investeeringute prioriteetideks Olustvere lasteaia ja Suure-Jaani ravikeskuse ehitused;
muudeti avaliku ürituse korraldamise taotluse planki.

Suure-Jaani Vallavalitsus
04.09.2007
Tarmo Müllärile erastatakse ostueesõigusega Rinnaku katastriüksus Lahmuse külas ja Ain Arulale Pärnaalune katastriüksus Taevere külas;
Lahmuse paisjärve saneerimistööde tegija leidmiseks korraldatakse vallahange väljakuulutamiseta läbirääkimistega pakkumisena, kuhu kutsutakse osalema O.K. Veod OÜ, Vändra MP OÜ ja Sangla Turvas AS;
avaliku ürituse load väljastatakse „Mulgi Ralli 2007“ korraldamiseks 28. ja 29. septembril 2007. a, „Vastemõisa Laada“ korraldamiseks 09. septembril 2007. a Vastemõisa Rahvamaja esisel platsil ja „Viljandimaa kooride sügispäev Hüpassaares“ korraldamiseks 08. septembril 2007. a Hüpassaare laululaval;
Paul Kondase mälestustähise paigaldamiseks moodustati komisjon koosseisus Priit Toobal (komisjoni esimees), Aate-Heli Õun, Raivo Mändmaa, Tiiu Umal ja Leili Kuusk;
anti nõusolek eestkostetava nimel oleva vara võõrandamiseks;
peatati igakuiselt makstava peretoetuse maksmine seoses laste elukoha muutusega;
hooldajale lõpetati hooldajatoetuse maksmine seoses hooldatava surmaga;
kinnitati algatatud Jaska küla Jaska maaüksuse detailplaneeringu lähteülesanne;
projekteerimistingimused määrati Kingu I talu üksikelamu uusehituse ehitusprojekti koostamiseks, Suure-Jaani linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni laiendamise projekteerimiseks, Suure-Jaani linnas Ilmatari 9 asuva Suure-Jaani Kultuurimaja hoone rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks ja Suure-Jaani Gümnaasiumi hoone rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks;
ehitusluba väljastati Suure-Jaani bussijaama püstitamiseks Suure-Jaani linnas Lembitu pst 50, Soomaa Rahvuspargi „Karuskose“ alajaama ja 0.4 kV kaabelliini püstitamiseks Sandra külas ja Tallinna tn 2 puukuuri püstitamiseks Suure-Jaani linnas;
Vastemõisa külas Pärisilla kinnistu jagamisel tekkinud katastriüksuste nimedeks määrati Pärisilla ja teisele katastriüksusele nime ei panda;
puudega isikutele määrati hooldajad ja hooldajatele hooldajatoetus;
sügava puudega isikule võõrdsete võimaluste tagamiseks ja iseseisvaks toimetulekuks määrati isiklik abistaja.

11.09.2007
Projekteerimistingimused määrati Sürgavere külas Pargi 2 eramu sidevarustamiseks sidekaabelliini projekteerimiseks, Suure-Jaani linnas Nurme 5 asuva Suure-Jaani Huvikeskuse hoone rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks ja Jaama 30 asuva abihoone uusehituse ehitusprojekti koostamiseks;
Rein Murikule erastati ostueesõigusega katastriüksus, millele nime ei panda, Põhjaka külas, Rein Cekulitile Sooblivesk katastriüksus Võivaku külas ja Jaak Timpsonile Kalmeti katastriüksus Mäeküla külas;
Suure-Jaani Gümnaasiumile aastapäevakingituse tegemiseks eraldati reservfondist 30000 krooni;
seoses 14. septembril 2007 Suure-Jaani Gümnaasiumis toimuva peoga lühendati alaealiste liikumispiirangut;
anti nõusolek püstitada Paul Kondase portreebüst Ilmatari platsile Suure-Jaani linnas;
avaliku ürituse luba väljastatakse „Rebase retk“ korraldamiseks 21. septembril 2007. a.

18.09.2007
Avati hanke „Lahmuse järve saneerimistööd“ pakkumised;
puudega isikutele määrati hooldajad ja hooldajatele hooldajatoetus;
Urmas Sedrikule eraldati korter sotsiaalkorterina kasutamiseks kuni 1. maini 2008. a;
ehitusluba väljastatakse Ilmatari 3a elamu lammutamiseks Suure-Jaani linnas ja Kõõbra talu elamu laiendamiseks Ivaski külas;
kehtestati Suure-Jaani vallavalitsuse väikebussidele renditasud;
kinnitati konkursi „Kaunis Kodu“ tulemused;
Vahemetsa kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste nimedeks määrati Vahemetsa ja Elari, Raba kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste nimedeks Raba ja Veskimäe ning Ruusi kinnistu jagamisel tekkivate katastriüksuste nimedeks Ruusi ja Saunateeääre;
kasutusluba väljastati OÜ Jaotusvõrgule kuuluvale püstitatud Labori alajaama kaabelliinidele Olustvere alevikus;
projekteerimistingimused määrati Riiassaare talu puurkaevu projekteerimiseks;
toetati Lauri Soolo osalemist Rootsis rahvusvahelisel krossijooksul Lidingöloppet.

25.09.2007
Projekteerimistingimused määrati Epra külas Raguni-Muru maaüksusele üksikelamu uusehituse ehitusprojekti koostamiseks;
jätkatakse hooldajatoetuse maksmist puudega isiku hooldamise eest;
nõusolek anti Tääksi kruusakarjääriga piirneva vaba maatüki riigi omandisse jätmiseks;
Olustvere kauplus kinnistu uueks nimeks määrati Jaama 18;
toetati Markus Paasile võistlusjalgratta ostmist;
hangete „Kõidama sotsiaalmaja rekonstrueerimise projekteerimine“, „Suure-Jaani huvikeskuse rekonstrueerimise projekteerimine“, „Suure-Jaani kultuurimaja rekonstrueerimise projekteerimine“ ja „Suure-Jaani gümnaasiumi rekonstrueerimine“ eskiisprojektide koostamisel tunnistati edukaks EMP A&I pakkumised;
Suure-Jaani vallaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest maksti toimetulekutoetust kokku 13055 krooni ja täiendavat sotsiaaltoetust 200 krooni kokku 400 krooni;
vallavolikogu sotsiaalkomisjoni ettepanekul makstakse ühekordset sotsiaaltoetust vähekindlustatud isikutele, tervisega seotud kulude katteks, laste prilliklaaside maksumuse kompenseerimiseks ja õpilastetoetamiseks;
Lahmuse paisjärve saneerimistööde teostamiseks tunnistati edukaks pakkumiseks Sangla Turvas AS pakkumine.

Teadmiseks korraldatud jäätmeveost

1. mail 2004 jõustunud Jäätmeseadus, seadis kohalikule omavalitsusele uued eesmärgid ja kohustused. Vastavalt Jäätmeseadusele ja kohalike omavalitsuste poolt vastu võetud määrusele „Korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord“ sätestatule kuulutas MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus 10. juulil käesoleval aastal omavalitsuste nimel välja avaliku konkursi, mille eesmärk on ainuõiguse andmine ja jäätmevedaja leidmine olmejäätmete veoks järgmises kaheksas veopiirkonnas:
I piirkond - Ambla, Järva-Jaani, Roosna-Alliku, Kareda ja Koeru vald
II piirkond - Põltsamaa linn, Põltsamaa, Pajusi ja Puurmani vald
III piirkond - Koigi, Imavere, Paide, Väätsa ja Kõue vald
IV piirkond - Paide linn
V piirkond - Türi vald
VI piirkond - Võhma linn, Kõo ja Suure-Jaani vald
VII piirkond - Kaiu, Kehtna, Käru, Vändra ja Kaisma vald ning Vändra alev
VIII piirkond - Märjamaa ja Raikküla vald

Pakkumisi konkursile võib esitada alates konkursi väljakuulutamise päevast kestusega 90 päeva ning konkurss lõppeb 10. oktoobril 2007.

Mis ettevõte on Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus?

Mittetulundusühing Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus asutati 2003. a oktoobris 24 omavalitsuse poolt ning ettevõtte tegevuse eesmärgiks on jäätmehoolduse kavandamine ja korraldamine ning liikmete omavahelise koostöö teostamine lähtuvalt keskkonnakaitse ning säästva arengu põhimõtetest kasutades teenindusp iirkonnas ühtselt väljatöötatud ja kokkulepitud kliendisõbralikku keskkonnahoidlikku ja -säästlikku jäätmehooldust. Hetkel kuulub Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse liikmeskonda 27 omavalitsust.

Mida tähendab korraldatud jäätmevedu?

Jõustunud jäätmeseadus näeb ette kohustuslikku prügiveolepingut iga kinnistu puhul, mis jääb tiheasustusalale. Tiheasustusala on iga linn ja alev, aga ka küla, kui kohalik omavalitsus nii on välja kuulutanud.

Korraldatud jäätmevedu tähendab, et omavalitsus määrab ära jäätmeveo piirkonnad, jäätmeveo teenustasu piirmäärad, jäätmeveo tingimused ja annab teatud piirkonnas konkursi võitnud vedajale ainuõiguse jäätmete äraveoks. Ainuõigus antakse käesoleva konkursiga kaheks aastaks. Vedaja ainuõiguse saamisest alates puudub teistel jäätmekäitlusettevõtetel õigus selles piirkonnas olmejäätmeid koguda ja vedada.

Iga jäätmevaldaja loetakse korraldatud jäätmeveoga liitunuks automaatselt pärast konkursil edukaks tunnistatud vedaja ja ainuõiguse andja vahelise lepingu sõlmimisega ning jäätmevaldajal tuleb sõlmida uus jäätmekäitlusleping. Antud kuupäevast alates peavad kõik jäätmevaldajad ehk siis kõik kinnis- ja vallasvara omanikud (suvila ja aiandusühistud, korteriühistud, ettevõtted jne) omama regulaarselt tühjendavat konteinerit. Lepingu mittesõlmimine ei vabasta jäätmetekitajat igakuisest prügi üleandmise kohustusest.

Omavalitsus võib erandkorras teatud tähtajaks jäätmevaldaja lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks tema põhjendatud avalduse alusel, kui isik korraldab jäätmekäitluse ise. Mitteliitunuks loetud jäätmevaldajal tuleb esitada omavalitsusele kirjalik selgitus oma jäätmete käitlemise kohta.

Jäätmevaldaja mitteliitunuks lugemise otsustab omavalitsus vastava korraldusega. Omavalitsusel on õigus ennetähtaegselt lõpetada jäätmevaldaja mitteliitunuks lugemine kui jäätmevaldaja ei esita õigeaegselt andmeid oma jäätmete käitlemise kohta või esitab valeinfot, samuti kui jäätmevaldaja ei korralda oma olmejäätmete jäätmekäitlust nõuetekohaselt.

Millised on minimaalsed tühjendussagedused?

Jäätmemahuteid tuleb tühjendada sellise sagedusega, et oleks välditud konteinerite ületäitumine ning haisu ja kahjurite teke. Minimaalsed mahutite tühjendamissagedused on eramajades, ettevõtetes ja asutustes sagedusega vähemalt üks kord kuus, kortermajades vähemalt kaks korda. Enamasti aga on vaja puhtuse tagamiseks konteinereid tihedamini tühjendada ning optimaalne tühjendussagedus määratakse kindlaks juba kliendi ja vedaja vahelises kokkuleppes.

Millised jäätmeliigid on hõlmatud korraldatud olmejäätmeveoga?

Korraldatud olmejäätmeveo alla kuuluvad:
- kodumajapidamises tekkivad segaolmejäätmed,
- kaubanduses, teeninduses, ja ettevõtetes, asutustes tekkivad ning koostiselt ja omadustelt segaolmejäätmetega samalaadsed jäätmed.

Korraldatud olmejäätmete alla ei kuulu:
- aia ja haljastusjäätmed nagu puuoksad, puulehed jm.
- eraldi konteineritesse kogutavad pakendijäätmed,
- ehitus- ja lammutusjäätmed,
- vedeljäätmed,
- ohtlikud jäätmed,
- elektroonikajäätmed,
- bussipeatuses, tänavatel, avalikes parkides, kalmistutel ja haljasaladel tekkivad jäätmed,
- massiüritustel tekkivad jäätmed.

Olmejäätmete konteineritesse viskamisel tuleb jäätmed vajaduse korral pakkida suletult plastkotti, et need ei levitaks ebameeldivat lõhna, ei ohustaks tervist ega määriks konteinerit. Konteineri kaas ei tohiks jääda praokile vaid kaas peab olema suletud.

Korraldatud jäätmeveo eesmärk tarbijale?

Eesmärk on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ning jäätmetekitajad. Uus süsteem peab tagama:
- jäätmete otstarbeka veo mis tähendab puhtamat ümbrust, vähem müra- ja õhusaastet, vähendama prügiautode poolt tekitatavat liikluskoormust,
- teadmise ja garantii, et korraldatud jäätmeveo perioodil on tagatud jäätmetekitajate poolt tekitatavate olmejäätmete võimaliku keskkonnahoidlik käitlemine ning stabiilse hinnataseme,
- jäätmete kogumise kohustuse täitmise kõigis majapidamistes ning ettevõtetes,
- et kaoksid ebaseaduslikud toimingud nagu jäätmete sattumine võõrale territooriumile, põletamine või selle sokutamine võõrastesse prügikastidesse.
- keskkonnahoiu parendamise.

Ühiskonnale tervikuna on märgatavalt kasulikum korraldatud jäätmeveo rakendamine kui koristada suvalisi prügistamise tagajärgi. Uut süsteemi ei rakendata mitte jäätmevedajate hüvanguks või inimõiguste kitsendamiseks, nagu võidakse arvata, vaid eelkõige elukeskkonna parendamiseks.
www.kejhk.ee

MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus

Suure-Jaani eemalt vaadatuna

Kuidas me eemalt vaadates tundume - kas see pilt erineb meie enda omast? Võib-olla paistab kaugemalt vaatajale midagi, mis meil endal kahe silma vahele või märkamata on jäänud? Räägime Suure-Jaanist inimestega, kes on siit pärit või kellel on siinse kandiga mingeid seoseid. Uurime, kuidas neil on läinud ja millega nad tegelevad.

Kui kellelgi on pakkuda kontakte võimalike vastajatega - huvitavate inimestega, ootame neid e-posti aadressil leole@suure-jaani.ee

Leili Kuusk

Vastab Mihkel Jürisson

Mihkel ja Mette-Marta FOTO: Erakogust

Tere Mihkel. Sina oled n.ö läbinisti Suure-Jaani poiss: siin sündinud, kasvanud, gümnaasiumi lõpetanud - ja siin isegi umbes aasta linnapea olnud.

Nii et Suure-Jaani kant on Sulle päris tuttav?

Tere-tere! Võib küll öelda, et päris tuttav - poisikesepõlves punnvõrri ja mootorrattaga kõik ümberkaudsed külavaheteed lugematutel kordadel läbi tolmutanud, igas väiksemaski veesilmas ujuda ja/või kala püüda üritanud. Siin on mu esimesed omaloodud sotsiaalsed võrgustikud - lapsepõlve- ja koolisõbrad. Linnavalitsuses töötades ja volikogu liikmena sain üksikasjalikult tuttavaks ka linna ja toonaste naabervaldade omavalitsuslike murede ning ülesannetega, tekkis ka võrdlusmoment kaugemate valdade-linnadega. Sestap julgengi kinnitada, et on ikka tuttav kant küll!

Kas Sul on veel meeles, milline tundus Suure-Jaani Sulle lapsena?

Kui rääkida täna populaarsetel teemadel, siis piisavalt turvaline ning kõikide vajalike võimalustega. Just paras, ei liialt väike ega suur. Maru põnev oli kasvõi Metsamajandi tööliste bussiga Kõidamale lasteaeda sõit. Meinhard Kirmi initsiatiivil toimunud igasuvised koolieelikute kehaliste võimete "katsumised" staadionil. Riburadapidi "väikesest" koolimajast "suurde" söögivahetundidele tulek. Köleri tänava äärsest kodust mõne sammuga linnatänavalt otse sohu pääsemise võimalus. Lugematud kinoseansid kultuurimajas. Skautimine, esimesed trennid, esimesed diskotamised, armumised ja arglikud musid... Kõigeks oli ju võimalus. Täiuslik.

Õppisid Tartu Ülikoolis. Tekkis võimalus võrrelda enda ja kaasõppijate koolist saadud pagasit. Kas Suure-Jaanist saaduga oli kerge edasi minna?

Muretsemiseks polnud mingit põhjust ja Tuhkapempuna ennast ballil tundma ei pidanud. Kohati võimaldas kodu-koolist kaasavõetu isegi mugavat äraolemist. Lehvitan siinkohal virtuaalselt Tiiu Kitsemetsale ja meenutan neid paari semestrit vene keele seminare, kus ma mõnusasti "vana rasva" peal liugu lasin. Teisalt jällegi, nii koledat vaeva, kui ma samal ajal inglise keeles arvestuse saamisega nägema pidin, pole tulnud ei enne ega pärast üle elada. Üldises foonis aga andis Suure-Jaani Gümnaasium piisava iseseisva mõtlemis- ning arutlemisvõime edaspidiseks.

Kas Tartust vaadatuna hakkas pilt Suure-Jaanist muutuma?

Paratamatult, kuid paljuski tingis selle ka järkjärguline iseseisvumise ja perspektiivi avardumine. Ehkki taustsüsteem küll avardus ja võrdlusmomente tekkis rohkem, ei muutnud see minu patriotismi ega suhtumist kodukohta. Suure-Jaanis kapitaalseina tundunud küsimused muutusid vähemeksistentsiaalseiks, oskasin näha kitsaskohti, millistest varem aimugi ei olnud. Ja ehkki nii Tartus kui hiljemgi olin raudkindel, et ei mina Tallinnasse tööle-elama lähe, siis paraku olen toona enesele antud sõna tänaseks põhjalikult murdnud

1999. aasta valimiste järel sai Sinust toona Eesti noorim linnapea. Selles ametis olid pisut üle aasta. Kas see amet muutis midagi Sinu ja Suure-Jaani vahel?

Naiivne oleks endale kinnitada, et ei muutnud midagi. Eelkõige andis see küllaltki täpse teadmise, kuidas Suure-Jaani toimib - seda nii omavalitsuse kui ka kogukonnana. Pärast seda ei saa endal lubada passiivsust, lihtsalt jalgadega hääletamist. Kõigist edasistest arengutest hoolimata süvendas kiindumust kodukoha vastu.

Millised olid tol ajal Suure-Jaani suuremad probleemid, millised rõõmud?

Nagu enamikel väiksematel omavalitsustel ikka - vähenev elanike arv ja kasin tulubaas, üha rohkem avalikke funktsioone, mida täita. Mis seal salata, ega keerulised suhted naaberomavalitsustega ka elu kergemaks teinud.

Rõõmu tegi eelkõige inimeste suur tehatahtmine - koopereeru mine huvitegevuseks, linna vapisündmuse - kui nii võib öelda - heliloojatele Kappidele pühendatud muusikafestivali kestmine ja areng, linna üha paranev heakord.

Praegu on Sul endal pere ja võib vist öelda, et Sa oled Tallinna mees?

Nagu juba mainitud, olen sisulises plaanis paraku murdnud kunagi endale antud sõna Tallinnasse mittetulemise osas, aga saladuskatte all võin öelda, et elanikeregistrist leiab mind endistviisi Suure-Jaani valla hingekirjast. Igapäevane liiklus käib, nagu paljudel pool-tallinlastel, linnaserva uusasumi ja kesklinnas paikneva töökoha vahet. Nii elukaaslase töökoht kui ka pisitütre "töökoht" (loe: lastesõim) asuvad Tallinnas.

Millega tegeled?

Töises plaanis olen aktsiaseltsi Kaanon Kinnisvara Tallinna büroos tegevjuhiks. Tegemist on klassikalise kinnisvarabürooga - konsulteerime, vahendame ja hindame, natuke ka arendame. Endistviisi osalen Viljandi HC käsipallimeeskonna ridades Eesti meistriliigas ja suvel rannakäsipallivõistlustel, nii et arendan pisukest patriotismi ka maakonna tasandil. Kõige tähtsam on aga muidugi oma pere ja kodu.

Kui tihti Suure-Jaani jõuad? Kui palju oled siin toimuvaga kursis? Jälgid meie tegemisi?

Eks neid jõudmise kordi on ajapikka järjest vähemaks jäänud. Perekondlikud sündmused ja Suure-Jaani suursündmused saavad loomulikult kõik külastatud, ehk lisandub kodukanti jõudmise kordi ka käsipallihooaja alates, kui kodumängud Viljandis üsna sagedasti toimuvad. Nii valla koduleht kui ka "Leole" on minu internetibrauserites lemmikute hulka märgitud olnud juba ammu, suhtlemine vanematega veel peale selle, nii et kohapealsete sündmuste ametliku kui ka veidike vähem ametliku käsitlusega olen usutavasti päris hästi kursis. Ei kujutaks ettegi, et Suure-Jaanis toimuval eemalt pilku peal ei hoiaks.

Seitsme aasta jooksul on muidugi Suure-Jaanis nii mõndagi muutunud, aga kindlasti oled muutunud ka Sina. Milline Suure-Jaani täna Tallinna poolt vaadatuna tundub?

Suures plaanis näikse mõistuse hääl emotsioonidest üha enam üle kostvat - Tallinna poolt vaadates tundub Suure-Jaani täna jätkusuutliku omavalitsusena, kui kõige suurem muutus sõnadesse püüda panna. Aastal 2000 oli Suure-Jaani minu jaoks eelkõige 1350 elanikuga väikelinn, mis veidral kombel oli omavalitsusliku staatusega. Täna aga korralik vald. Üks mu hea sõber lubas oma ettevõttest dividende välja võtta ja neilt tulumaksu maksta alles siis, kui osa sellest tulumaksust ühinenud suurvalla eelarvesse laekub. Eks ta kannatama pidi, aga näed, ära jõudis oodata!

Mis tundub siin kõige olulisem? Mis meid teistest eristab?

Võibolla on see mulje petlik, aga suure-jaanilane on iid ama st- aad ama st just tku i teistest rohkem isetegevust viljelenud - koori laulnud, rahvast tantsinud, pilli puhunud. Sellelt ajalooliselt ja ammendamatult baasilt on juba pikki aastaid heas hoos suvine muusikafestival koos oma juba iseseisvunud sünnitistega (nt trompetiakadeemia). Kui kõige selle kõrvale panna veel äraütlemata inimsõbralik elukeskkond, siis kas see mitte polegi elus kõige olulisem?

Mis n.ö kaugelt tulejat Suure-Jaanis kõige rohkem häirib?

Vast ehk see, et varasem linnasüda - kunagine bussijaama asupaik ja Köleri tänava algus on ikka veel räämas ja kole tröostitu, ehkki mitte eranditeta. Aga seda peamiselt kaugelt-tulijale, kohalik inimene teab ju iga kurvalt konutava hoone kohta, et miks just nii.

Kas on midagi, mis täna Suure-Jaani tulles rõõmu teeb?

Muidugi! Linn on järjest kaunim, inimesed panustavad järjest innukamalt oma majade ja koduümbruste parendamisse, üldkasutatavad alad on eeskujulikult kasitud. Ühistegevuses lüüakse kaasa, üleüldse hoolitakse elust kohapeal. Kõigi ametkondlike reformide kiuste on sotsiaalse turvalisuse (kasvõi suur kolmik - päästekomando, kiirabi, politsei) tase suurtest keskustest eemal asuva piirkonna kohta tublisti üle keskmise.

Kindlasti on vahel tuttavatega juttuks tulnud, et oled Suure-Jaanist. Kas meid teatakse ja mida meist arvatakse?

Võiks ju tahta, et kõik meid teavad ja tunnevad, kuid kahjuks päris nii see ei ole. Küllap pole mina ainuke, kes on pidanud mõnele tuttavale selgitama Suure-, Kolga- ning Järva-Jaani erinevusi. Teisalt aga, need kes teavad, oskavad üldjuhul nimetada nii mõndagi peale meie asumise Viljandi maakonnas. Eks neil teadjatel ole igaühel oma märksõna, millest see teadmine pärit - kellele kirik, kellele koolimaja oma juurdeehitusega, kellele muusikafestival, kelle jaoks meie muusikuterikas minevik. Ongi ehk hea, et me pole üldtuntuks saanud mõne laastava pankroti või muu tragöödiaga.

Mida soovid Suure-Jaanile?

Jaksu püüelda läbi muutuste paremuse poole, aga jääda oma olemuselt ikka samaks, väikeseks ja armsaks Suure-Jaaniks!

SAAME TUTTAVAKS

Anneli Kundla Suure-Jaani kultuurimaja direktor

Olen oma hingelt suure-jaanilane. Siin sündinud, kasvanud ja koolis käinud. Õnnelik lapsepõlv möödus enamasti maal vanaemade juures. Ilmselt sai sealt alguse ka huvi ise tegemise, eriti käsitöö vastu. Kooli minnes pusserdasin juba kududa ja heegeldada ning nukkudele riiete valmistamisega sain hakkama. Muusikalised algteadmised omandasin naabritüdruku juures „koolis" käies, hiljem muusikaklassis ning Viljandi Muusikakoolis tsellot õppides. Käsitööoskusi täiendasin Tallinna Kergetööstustehnikumis dekoratiiv- tarbekunsti erialal, samas oli võimalus ennast täiendada ka pedagoogikat õppides ja diplomile kirjutati - tütarlaste käsitöö õpetaja. Peale seitse aastat pealinnaelu tekkis kevade saabudes suur vajadus taas „rohenäpuks" hakata ja sellest ajast olen kodupaigas tagasi. Tööle asusin kultuurimajja laste loomeringi juhendajana, hiljem kunstilise juhina. Enne praegust ametikohta töötasin Suure-Jaani Gümnaasiumis huvijuhina. Ennekõike olen aga ema oma kahele kooliskäivale lapsele.

Huvi pakuvad mulle erinevad kultuurid. Olen aastaid tegelenud joogaga, shindoga ning sellest aastast tutvun egiptuse kõhutantsuga. Meeldib reisida ja mängida sulgpalli ning bowlingut.

Praegune töö kultuurimajas on huvitav ja uus, aga koos sõbralike ja koostöövalmis majarahvaga palju rõõmu pakkuv. Loodan jätkuvat meeldivat koostööd ning ootan ideid ja ettepanekuid kultuurivallas.

Suure-Jaani Kultuurimajas tegutsevad ringid 2007/2008

Segakoor "Ilmatar", Riina Mankin,
T 19-21
Ansambel "Meelespea", Riina Mankin,
K 11-13
Segarahvatantsurühm "Loits", Tiiu Siim,
T 19-21; N 19-21
Tervisevõimlemine, Tiiu Siim,
N 16-17 (aeg võib muutuda)
Simmanitantsurühm "Hilised õied", Tiiu Siim,
T 15.30-17.00 (aeg võib muutuda)
Näitering, Margus Mankin,
vastavalt projektile
Kunstiring, Tiiu Sepp,
T 14-15
Shindo, Anneli Kundla
E 19.00-20.30
BigBand "Suure-Jaani", Diana Siil,
L 12-14
Puhkpill, Rein Vendla,
K 19-22
Kitarriring, Kalev Saarva,
N 15-17 (algajad),
17-19 (edasijõudnud)
Käsitööring, Maive Ottas,
E-R 10-16
Peotants, Andi Linn,
E 20-22
Kõhutants, Riina Schotter,
T 17-18
Line-tants, Maie Kaasik,
T 18.00-19.30 (algajad),
19.30-21.00 (edasijõudnud)

Täpsem info telefonil 533 213

Matk Ülde kuivatisse

I, II ja III klass alustasid 14. septembril oma matka prügi korjamisega maantee äärest. Tee ääres oli palju suitsupakke, pabereid ja pudeleid. Ristmikul lasi suur auto meid üle tee. Tänuks lehvitasime talle.

Karjääri juures oli suur kõrrepõld. Sealt korjasime viljapäid. Kuivatis ootas meid onu Allar. Ta pakkus küpsiseid ja küsis, millest need tehtud on. Ta tutvustas erinevaid teravilju. Need olid kaer, nisu, oder. Nisu oli saia maitsega. Kaer kaerahelbepudru maitsega. Pärast seda oli klassidevaheline viktoriin. Edasi läksime kuivatisse. Seal oli palju tolmu, vilja, masinaid, masinamüra, treppe. Kuiv vili jõudis lõpuks aita. Veskis jahvatati odrast loomadele jahu. See läks mööda toru alla ruumi.

Kaalukojas kaaluti traktorit, mille kastis oli raps. Raps ei ole teravili - sellest tehakse õli. Kaalusime ka koos kõik lapsed ära: saime 550 kg.

Laos oli lausa viljameri. Tahtsime seal ujuda, aga see oli võimatu. Vilja sisse võib ära vajuda.

Tänasime onu Allarit. Kuivatis oli huvitav olla ja saime ka targemaks. Kodus leidsime taskutest ja tossudest viljateri, herneid ja rapsi.

III klassi õpilased Rivo, Sigrid, Danel, Sander ja Klaus
Tääksi koolist

Lapsed kuivatis FOTO: Mari Randaru

Malemäng - sügisõhtute mõnus ajaviide

Sügis on ammu võimust võtnud. Välitööd on tehtud ja õhtud on pimedaks läinud. Nii nagu kahel viimasel aastal, hakkavad ka tänavu malemängud toimuma. Mängima hakkame Suure-Jaani Vallavalitsuse saalis Lembitu pst 42. Meil on juba kahe aastaga mingi mängijate hulk välja kujunenud, aga alati on oodatud uustulnukad. Neid, kes on elu jooksul maletarkusi omandanud, on meie vallas piisavalt. Vaja on vaid kättevõtmist ja viitsimist õhtul kodust välja tulla. Ka sel aastal on kavas mängida malet erinevate mõtlemisaegadega (5 ja 15 minutit ning 2 tundi). Seega peaks jaguma võimalusi igale „maitsele". Mõtteviis, et need võistlused ei ole mulle, ei ole õige. Oodatud on kõik, kel vähemalt käigud selged.

Selle sügise esimene malelahing on juba peetud. Nimelt toimus 14. septembril Suure-Jaani Gümnaasiumis I vilistlasturniir. Osalejaid oli 13, mis alguse kohta pole paha. Turniiri võitis praegu Sindis elav Jüri Siigur, kes Suure-Jaani kooli lõpetas 1962. aastal. Teine oli Aivo Hommik ja kolmas Jüri Hansen. II vilistlasturniir on kavas korraldada 2008. aasta 20. septembril.

Selle aasta malemängudega alustame 7. novembril kell 18. Alustuseks mängime ühe kiirturniiri mõtlemisajaga 15 minutit kummalegi vastasele. Samal päeval lepime ka kokku, mida edasi teeme. Oodatud on rohkesti malehuvilisi. Tule ise ja kutsu sõber ka kaasa. Malendeid ei ole vaja kaasa võtta, need on kohapeal olemas.

Jüri Hansen
Võistluste korraldaja

Mälestustähis koolijuhatajale

15. septembril avati Suure-Jaanis rahvahariduse 320. aastapäeva tähistamise ürituste raames Kondase pargis mälestustähis Paul Kondasele - koolijuhatajale ja üleilmselt tuntud naivistile.

Paul Kondas töötas Suure-Jaani 6-klassilises algkoolis aastatel 1925-1941. Oli ühiskondliku tegevuse tulihingeline vedaja. Tema eestvedamisel rajati Suure-Jaani kooliaed, puiesteed, tiik, park ja sild üle järve. Suur oli Paul Kondase panus ka 1940. aastal valminud uue koolihoone ehitamisel.

Paul Kondas on ka rahvusvaheliselt tuntud naivist, keda tutvustab 1984. aastal Londonis ilmunud Maailma Naivistliku Kunsti Entsüklopeedia.

Paul Kondase pronksist rinnakuju modelleeris Aime Kuulbuch. Arhitekt ja mälestustähise paigaldamise eestvedaja on Johann Köleri fondi juhatuse esimees Aate-Heli Õun.

Leili Kuusk

Olustvere Põhikooli õppereis Aegviitu

Olustvere Põhikoolis algas kooliaasta õppereisiga Aegviitu. Seda päeva võiks nimetada jätkuprogrammiks eelmisel aastal alustatud õuesõppele. Õppereisist võttis osa terve koolipere. Meie programmi teemaks oli "Kes elab metsa sees?". Selle päeva eesmärgiks oli äratada huvi looduse mitmekesisuse vastu, arendada keskkonnateadlikkust ning jõuda arusaamisele, et kõik on looduses omavahel seotud ja kõigel on oma koht.

Kohale jõudes jaotati meid 4 gruppi. Alustuseks tutvusime Aegviidu loodusmajaga, seal oleva putukate näitusega ja õpilaste fotonäitusega "Puude elu ja ilu". Seejärel algas 5 km pikkune loodusretk Aegviidu ümbruse õpperadadel. Matka käigus sai ettekujutuse Põhja-Kõrvemaast kui ürgsete soode, silmapiirini ulatuvate metsade ja inimtühjade loodusmaastikute maast. Meie matkarada kulges läbi erinevate pinnavormide ja ökosüsteemide. Nii nägime oma silmadega, milline näeb välja oos ehk vallseljak, palu- ja nõmmemets ning raba. Saime maitsta rabavett ja korjata rabaande, nägime metssea ja kopra elutegevuse jälgi; erilist elevust pakkus teel olnud surnud rästik; õppisime tundma matkarajal olevaid mürgiseid taimi.

Päeva lõpetasime lõkkeplatsil, mis asus Eesti ühe puhtaimaveelise järve - Paukjärve ääres. Seal tegime kokkuvõtteid töölehtedest ja küpsetasime oma kaasavõetud vorste.

Kokkuvõtteks võib öelda, et matk oli päris väsitav, aga samas kosutav ja õpetlik. Kõige lõpuks peab tänama ilmataati, kes lasi meil selle päeva ilma suurema sajuta läbi viia.

Annika Kala
Olustvere Põhikooli õpetaja

Õpilaste muljed õppereisist

Selliseid õppereise võiks tihedamini olla. Poleks eales uskunud, et nii kauneid ja huvitavaid pinnavorme ja vaateid leidub siinsamas Eestis. Sellest reisist jäid väga positiivsed muljed. Muide, me nägime surnud rästikut.

Stevely Soomets, 8. klass

Käisime Põhja-Kõrvemaal. Sõitsime sügavale metsa, kus oli palju järvesid, neist suurim Paukjärv. Sealse maastiku tegid teistsuguseks oosid, mille oli tekitanud mandrijää. Selles piirkonnas on olnud väga palju metsatulekahjusid. Metsas oli väga lõbus, kuna kõik olid heas tujus.

Karoliina Koovit, 8. kl.ass

Kõrvemaal pole ma varem käinud, seetõttu oli see mulle uus elamus teistsugusel maastikul. Loodus oli sellel künklikul maastikul fantastiliselt ilus. Soovitan ka teistel koolidel võtta osa sellistest õppereisidest. Mulle meeldis.

Kert Uusna, 9. klass

See õppereis oli väga mõnus bioloogia tund väljas. Matka käigus räägiti palju loodusest. Saime teada, et nendes metsades on olnud mitmeid põlenguid, mis on enamasti inimeste põhjustatud. Räägiti ka loomadest, näiteks karud jätavad oma märgiks puu peale küünejäljed. Räägiti ka, et koprad hakkavad üha rohkem kahju tekitama. Oli tore.

Sille Tuuling, 9. klass

Õppisime tundma taimede liike, putukaid, metsloomade elutegevuse jälgi. Saime selgeks kuuse- ja männipuude vanuse määramise. Täitsime veel looduseteemalist töölehte. Pärast metsa- ja sookäiku sõime ja grillisime vorste.

See oli päris õpetlik ekskursioon.

Liisi Kala, 6. klass

Bussisõit oli pikk, aga lõbus. Matkarada oli huvitav ja giid jagas töölehti, mida oli rajal hea lahendada. Jalad väsisid künklikul rajal ruttu ära, kuid vaev oli asja väärt. Kõige lahedam oli vaatetornist binokliga raba vaadata. Lõpuks sõime ja siis sõitsime bussiga koju.

Tõnn Kukk, 6. klass

Minu meelest oli see väga põnev ja õpetlik päev. Jalutamine looduses. Värske õhk on tervisele hea. Hästi põnev oli ka putuka- ja fotonäitus. Saime teada põnevaid fakte loomade ja looduse kohta. Ma loodan, et sellel õppeaastal tuleb veel taolisi matku.

Kaisa Uusen, 5. klass

Mulle meeldis näha surnud rästikut, kuigi tast hakkas kahju. Selliseid reise võiks tihedamini olla. Oleks tahtnud karu näha. Käisime ka Paukjärve ääres. Miks Paukjärv? Sellepärast, et seal kajab. Sõime mustikaid, pohli ja saime isegi mõned jõhvikad. Maastik oli seal väga ilus. Kahju, et Olustveres pole sellist maastikku.

Kirsi Pesti, 6. klass

Mulle meeldis see reis väga. Sain uusi teadmisi juurde ja olla värske õhu käes. Sealne maastik oli väga ilus, samuti ka järved, mis olid peaaegu kõik ümmarguse kujuga ja väga puhta veega. Selliseid õppereisi peaks tegema, sest siis saab vaheldust tavapärasele koolielule.

Anni Sepp, 9. klass

Minule on alati meeldinud looduses olla, nüüd oli samuti väga lahe. Oosi oli tõusude ajal küll väga raske ületada. Sain teada, et ühe järve sügavus oli umbes 14 m, see oli väga huvitav, kuna see järv ei paistnud üldse nii sügav. Jäin rahule.

Reelika Neeme, 8. klass

Suure-Jaani Gümnaasiumi vilistlaste kokkutulekul osalejad Kondase mälesrtustähise juures grupipilte tegemas.
FOTO: Leili Kuusk

X Täiskasvanud Õppija Nädal Viljandimaal

Juba kümnendat aastat järjest toimub oktoobrikuus üle-eestiline täiskasvanute haridust propageeriv üritus Täiskasvanud Õppija Nädal (TÕN).

Seekord viiakse seda läbi 12.-19.oktoobril. Seekordse nädala põhisõnum on ÕPIME MÕNUGA üheskoos - koolis, tööl, külas, kodus, igal pool.

Täiskasvanud õppija nädal on aeg, mil võiksime teha kokkuvõtteid oma teekonnast - küsida endalt, kas ma õpin, mida ja kuidas ma õpin ning mismoodi saan oma tarkust igapäevaelus kasutada.

Ka Viljandimaa erinevas paigus tutvustatakse täiskasvanuharidust mitmel moel.

12. oktoobril kella 12 - 15 on võimalus Olustveres, turismiinfo punktis (asub mõisahoones) saada elukestva õppe nõustamist. Nõustaja Merike Sassi räägib teemal „ Mis on karjäär ja karjääriplaneerimine" ning 2 tundi kestva töötoa teemaks on „ Olen ise oma õnne sepp". Selle tegevuse ajal otsitakse koos nõustajaga üheskoos vastuseid küsimustele:

* kuhu olen teel?
* miks üldse elus edasi liikuda?
* kuhu tahan välja jõuda?
* kuidas ma sinna jõuan?
* kes on mu teekaaslased?
* milline ma ise olen?
* millist infot ma vajan ja kust seda leida? Jne

Kui nendes tegevustes jäävad siiski oma eluga seotud küsimused õhku rippuma, on võimalik planeerida koos karjäärinõustajaga individuaalnõustamist.

13.-14. oktoobril sõidab maakonnas ringi täiskasvanutele mõeldud ÕPIBUSS, mille marsruut on järgmine:
13. oktoober, kell 10.00 - 11.30
Kõpu, Kõpu Raamatukogu
13. oktoober, kell 12.00 - 14.00
Abja-Paluoja, Abja Raamatukogu
14. oktoober, kell 10.00 - 11.30
Kolga-Jaani Reimanni Rahvamaja
14. oktoober, kell 12.30 - 14.00
Tääksi, Tääksi Raamatukogu

Bussis on interneti püsiühendus, jagatakse infot õppimisvõimaluste kohta, pakutakse kohvi ja TÕN-i komme. Ootame aktiivset osalemist.

Viljandi linnas toimub TÕN-i peaüritus linnaraamatukogus. 17. oktoobril kell 11 kuni 14 toimub Viljandi Linnaraamatukogus seminar teemal "Raamatukogud - elukestva õppe edendajad". Kohale saabuvad maakonna raamatukogutöötajad, oodatud on kõik huvilised.

Seminari ajakava:
11.00 - 11.30
Täiskasvanute hariduse võimalused ja tulevik
T. Männiste
11.30 - 12.15
Kas Interneti algus on raamatu lõpp?
Kalle Küttis, maavanem
12.15 - 12.30 Kohvipaus
12.30 - 13.15
Kas raamatukogud saavad olla vabahariduse edendajad?
Eesti Vabaharidusliidu peasekretär Maire Salundi
13.15 - 14.00
Loengkontsert: Rahvamuusikast pärimusmuusikani.
Eesti Pärimusmuusika Keskus

Traditsiooniliselt tunnustatakse Täiskasvanud Õppija Nädalal ka parimaid õppijaid, koolitajaid, koolitussõbralikemaid organisatsioone ja omavalitsusi. Viljandimaa TÕN-i tugigrupp valis kandidaatide seast tänavused parimad:

Aasta õppija on **Taivo Lehesmets** Kõpu metskonna metsaülem

Aasta koolitajaks valiti seenior-koolitaja **Olaf Samarüütel**, kel on pikaajalaine ja edukas täiskasvanute täiendkoolitaja staaz Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis.

Aasta Koolitussõbralikumaks Omavalitsuseks valiti **Suure-Jaani vald ja vallavolikogu**, mis on maakonna omavalitsuste hulgas paistnud silma ennekõike hea toetajana MTÜ-de, kultuuri- ja haridustöötajate koolituste korraldamisel ning nende koolitustel osalemiste toetamisel. Aasta koolitussõbralikum organisatsioon on **OÜ Sakala Teed**, kus tegeletakse plaanipärase ja eduka oma töötajate täiendkoolitamisega.

Kõikides täiskasvanute täiendõpet korraldatavates koolitusasutustes toimuvad X Täiskasvanud Õppija Nädalale pühendatud lisakoolitused oma töötajatele ja huvilistele.

Tiiu Männiste
Täiskasvanud Õppija Nädala Viljandimaa koordinaator

Sügis toob muutusi liikluses ja nõuab liiklejatelt suuremat tähelepanu

Liiklusõnnetuste ning nendes hukkunute arv Viljandimaal on endiselt suur. Kahjuks on endiselt suur osakaal neil juhtidel kes kihutavad või on alkoholijoobes.

Kui analüüsida liiklusõnnetuste arvu omavalitsuste kaupa siis on arvud järgmised:

* Suure-Jaani vallas on käesoleva aasta jooksul toimunud 12 liiklusõnnetust, milles sai vigastada kokku 11 inimest, kellest 4 olid lapsed. Juhtunud õnnetustes oli kolmel juhul tegu alkoholijoobes sõidukijuhiga. Neljal juhul oli liiklusõnnetuse põhjuseks valesti valitud sõidukiirus ning ühel korral põhjustas liiklusõnnetuse juhtimisõiguseta juht.
* Võhmas on toimunud kaks liiklusõnnetust, mis on kaasa toonud kaks vigastatut. See liiklusõnnetus toimus raudtee ülesõidukohal. Teise liiklusõnnetuse põhjustas roolijoodik, kes sõitis vastu maja seina.
* Kolga-Jaani valla teedel on toimunud neli liiklusõnnetust, milles on vigastada saanud kuus inimest. Ühe õnnetuse põhjustas alkoholijoobes juht. Kaks õnnetust on põhjustanud valesti valitud sõidukiirus.
* Kõo vallas on juhtunud üks liiklusõnnetus, milles on vigastada saanud üks inimene. Liiklusõnnetuse põhjustaja oli joobes juht.

Kuna suurema osa liiklusõnnetustest on põhjustanud sõidukiiruse ebaõige valik ehk mõistusevastane kihutamine, siis tuleb gaasipedaali ikka teeoludele vastavalt ja mitte põhja vajutada. Arvestada tuleb ka asjaoluga, et suvel remonditud teelõigud võivad olla väga libedad ning kasuks tuleb ärakulunud suverehvide õigeaegne vahetamine talverehvide vastu.

Helkur on see, mis aitab jalakäijal ja jalgratturil pimedal ajal maanteel liikudes ellu jääda. Helkur peab olema igaühel, aga kindlasti ei tohiks unustada selle muretsemist lastele. Politseil on tänavu küllaldaselt laialijagamiseks mõeldud helkureid, kuid neid ei jagata lihtsalt niisama - pimedal ajal maanteel ilma helkurita liikuv inimene saab koos helkuriga ka trahvikviitungi.

Ees on pime ja liiklusohutuse seisukohalt kõige ohtlikum aeg ning eelkõige tuleb unustada suvised sõidutingimused ja juhtimisvõtted ning arvestada sügistalvel kiiresti muutuvate ilmastikuoludega - vihmast ja lehtedest libedate teede ning ootamatult tekkiva musta jää ning talvise libedusega.

Kõike seda meeles pidades on igal autojuhil ning jalakäijal võimalus vähendada liiklusõnnetuste ning nendes vigasaanud ja hukkunud inimeste arvu.

Ära kihuta, sind oodatakse elusa ja tervena!

Harry Andresson
Suure-Jaani konstaablijaoskonna komissar

Konkursi "Kaunis Kodu" võitjad on selgunud

Elamute hulgas esimese koha võitnud Kirsi 6 Sürgaverest

Kokku osales konkursil "Kaunis Kodu 2007" eramuid 6, korterelamuid 2, maakodusid 12 ning sotsiaal- ja ühiskondlikke hooneid 1. Parimate valimine ei olnud züriile sugugi kerge ülesanne, sest kodud on muutunud eripalgelisteks ja omanäolisteks ning premeerituid sai seepärast algul kavandatust enamgi.

Konkursil kohtasime palju huvitavaid ja põnevaid ideid, isetegemisrõõmu ning mis eriti tähtis - julgust. Imetlesime inimeste oskust sobitada vana ja uut, oskust anda mõnele vanale esemele uus funktsioon - ja seda mitte niivõrd vajadusest kui austusest olnu vastu. Kauni kodu loomiseks ei pea alati panustama niivõrd ainelisi vahendeid kui armastust, aega ja tähelepanu - just nii saab oma kodust mõnusa koha!

Hea meel on sellest, et aina kiireneva elutempo juures leiavad inimesed ikkagi aega ja tahtmist iluaiaga tegelemiseks. Tänan komisjoni nimel kõiki konkursist osavõtnuid. Suur aitäh, et te ei hoidnud oma aia ilu vaka all ning olite lahkesti nõus seda teistega jagama.

Jõudu ja jaksu kõigile koduaia kauniks muutmisel!

Konkursi tulemused:

Eramud
I koht - KIRSI 6 - Heidi ja Kalev Raba
II koht - KÜPRESSI - Malle ja Johannes Pruul
III koht - Köleri 47 - Elgi ja Kalev Toobal
Ergutuspreemia - Köleri 36A - Lea ja Lembit Rohtmaa

Korterelamud
Ergutuspreemia - K/Ü KAALU - juhatuse liige Vahur Liir

Maakodud
I koht - AASA - Olvi Jallai, Johannes Mikson
II koht - UUESAARE - Siiri ja Kaupo Kink
II koht - PÄRNA - Seidi Kuldvere ja Ain Arula
III koht - KOOLI - Leida ja Johan Mändla
III koht - KONI - Ene ja Mihkel Metste

Sotsiaal- ja ühiskondlikud hooned
Ergutuspreemia - RMK Aimla Metskondcmetsaülem Herkki Kauts

Eripreemia "Lilled valda" parima lillede kasutamise eest
KIRSI 6 - Heidi ja Kalev Raba
KILLU - Silvi ja Raivo Longe

Tunnusmärkide "Suure-Jaani Kaunis Kodu" ning rahaliste preemiate üleandmine toimub vallavanema pidulikul vastuvõtul.

Tiiu Umal

Maakodudest sai esimese koha Aasa

FOTOD: Leili Kuusk

Loits käis Ukrainas festivalil

Loitsu Ukraina reisi eellugu algas juba 2005. aastal, kui toonased Suure-Jaani linna juhid Ukrainkas sõpruslepingut alla kirjutamas käisid. Samal ajal linnas toimunud oblasti linnade päeva raames kohtuti Komsomolski juhtidega, kes rääkisid, et neil korraldatakse folkloorifestivali ja kutsusid meie rahvatantsijaid osalema. Et tänapäeval ei ole paljudel võimalik soovitud ajal puhkust saada, siis võttis reisi organiseerimine pea kaks aastat ja kümneid e-kirju. Muudele dokumentidele lisaks tuli festivali direktsioonile aasta algul saata video kollektiivi esinemisest. Lõpuks saabus oodatud kirjalik kutse - Loits oli osalejaks valitud ja võisime hakata kohvreid pakkima.

19. augusti varahommikul algaski kahe päeva pikkune sõit Ukrainasse Komsomolski linna folkloorifestivalile Lodjapuu suvi Dnepril. Esimese päeva õhtuks jõudsime sõpruslinna Hajnowkasse, kust järgmisel hommikul alustasime kahekümne tunni pikkuseks planeeritud sõitu. Esimeseks sihtpunktiks piiripunkt.

Poola teed kipuvad olema kitsad ja kulgevad läbi asustatud punktide, nii et üsna tihti oli meie kiiruseks vaid 50 km tunnis. Kuid sõitjate hinges oli veelgi ärevam ootus - kuidas meil piiripunktis läheb? Tuttavad poolakad olid rääkinud, et neil kulus Ukrainast tagasi tulles piiri ületamiseks - kümme tundi. Jäi vaid oodata ja aknast ümbritsevat uurida. Augusti teises pooles oli loodus jõudnud nii kaugele, et tihti jäid silma tubakalehtede korjajad ja tubakataimede väljad, kust lehed juba kogutud. Hajnowkast lõuna pool sai selgeks, kust tulevad meile poola õunad ja pirnid.

Lõpuks olime piiril. Euroopa Liidu kodanikud saavad Ukrainas aastas 90 päeva ilma viisata viibida, kuid paberite täitmisest see ei päästa. Kümmet tundi meil õnneks siiski ei kulunud, saime piiril kolme tunniga hakkama.

Seejärel suund Kiievile ja sealt edasi kagu poole: Poltaava oblastisse Komsomolskisse - linna, mis rajati eelmise sajandi kuuekümnendatel aastatel rauamaagi kaevandamiseks.

Mida lähemale Kiievile, seda laiemaks läksid teed, aga ka mitmerealisel n.ö kiirteel võis päris tihti näha hobuvankreid. Enamasti olid need kahehobujõulised liiklusvahendid, s.t vankri ees oli kaks hobust. Ka ülejäänud liiklusvahendid meenutasid meile enamasti aegu aastakümnete tagant - nostalgilised Kamaz-id , Zigulid jt.

Teine päev kujunes pikaks - festivalist osavõtjate majutuspaika, endisesse alkoholist võõrutamise profülaktooriumi, jõudsime öösel kell kolm. Hommikul kell 10 ootas aga ees pildistamine rahvariietes ja proovid.

Komsomolsk on 56000 elanikuga linn, mis rajatud tühjale liivasele Dnepri kaldale. Lähimasse suurlinna Krementzugi on vaid 17 kilomeetrit. Kõik puud on omal ajal istutatud, tänavad laiad, majad paljukorruselised ja kultuuripalee suur ning uhke. Linnavalitsuse ees seisab endiselt suur Lenini kuju - see olla viimane, mis enne „uute" aegade saabumist sealmail püsti pandi ja veteranide soovil siiani seisab. Enamus mehi töötab kaevanduses, naised õmblevad trikotaazist esemeid.

Festival algas osavõtjate ühispildistamisega. Kaheksandal festivalil oli osalejaid Iisraelist, Kasahstanist, Venemaalt, Tsehhist, Serbiast, Eestist ja muidugi ka Ukrainast, sealhulgas Komsomolskist.

Ukraina „kiirtee": mitu sõidurada ja eraldusriba ning - hobuvankrid

Järgneval neljal päeval oli kavas kaks vabaõhukontserti, millele eelnesid rongkäigud, kaks kontserti kultuuripalees, proovid, jumalateenistus, sõit Dnepril, ekskursioon linnas ja kaevanduses ning kohtumised festivali direktsiooni juures ja linnavalitsuses.

Ilmad olid meie Ukrainas viibimise ajal üsna palavad - temperatuur ulatus pea neljakümne kraadini. Parim kaaslane nii proovides kui rongkäigus oli pudel veega. Suu kaudu sisse ja naha kaudu kohe välja Õnneks sai Loits sel aastal uued suvised esinemisriided - villastes seelikutes ja mulgi kuubedes oleks väljas päris raske pikemalt tantsida olnud. Kuum oli ka linnaelanike vastuvõtt - festival tundus olevat kogu linna puudutav pidu. Ilmselt ei olnud keegi meist enne nii suurt tähelepanu pälvinud - kohalik televisioon tegi pea kõigiga, kes vene keeles rääkida oskasid, intervjuu, tänavatel korjasid lapsed autogramme ja väga paljud soovisid end koos esinejatega pildistada. Festivali viimane päev langes kokku Ukraina iseseisvuspäevaga - sel puhul palus televisioonireporter, et tervitaksime linnakodanikke ka eesti keeles. Kontserdid olid kõik vaid ukraina keelsed, kuid inimestega sai praktiliselt kõikjal vene keeles suhelda.

Vabaõhukontsertidele kogunes väga palju publikut. Istekohti oli kultuuripalee esisel platsil paraku alla kahesaja - vaid VIP-idele, ülejäänud tuhanded vaatajad seisid püsti. Ja kuigi esineti kultuuripalee trepil, oli rahvahulk nii suur, et tagapool olejad nautisid ilmselt põhiliselt vaid rahvapeo melu ja müügiputkades pakutavat. Raske hinnata, kui palju inimesi täpselt vabaõhukontsertidel oli, räägiti, et üle 15000.

Järgneb

^ Kuuma ilmaga on tantsijate lemmikpaik - purskkaev

Komsomolski kultuuripalee koor

Kõigi osalevate maade esindajad asetavad ühiselt pärja igavese tule juurde

^ Publikust festivali välikontsertidel puudus ei olnud

FOTOD: Leili Kuusk

Sissejuhatuseks orelijuttudele

Kunagi ammu oreliga esimest tutvust tehes kuulsin mitme ja mitme inimese suust üht väidet: Suure-Jaani orel on üks Eesti parimaid. Nüüd oreli 70. sünnipäeva korraldades ja ajalugu uurides sain lõpuks väite allikaile jälile. Mida nad siis mõtlesid nõnda öeldes?

Leidsin 1937. aasta Sakalast vana ehk eelmise oreli pildi, Teatri- ja Muusikamuuseumi kogudest tuli aga välja J. A. Steini 1804. a valminud pilli dispositsioon ehk registrivalik ehk kõlavärvide loend. Selgub, et seegi orel oli eriline: paistis silma nii registrite arvu kui koosseisu poolest. Paljudes kihelkondades pole tänaseni nii võimalusterikast pilli, kuigi need on muidugi hilisemast ajast pärit. See uhke orel jäi 133 aastaga loomulikult vanaks, väsis ja kulus mängumehhanism ja põhikonstruktsioonid. Väikeseks jäi ta ses mõttes, et ainsal manuaalil mahtus mängima vaid osa maailma oreliliteratuurist. Aga mängijaid siin oli, sest Kappide pere toonased noored ja Mart Saar vallutasid kordamööda orelimaailma ja ikka tipptasemele pürgides. Või peaks ehk ütlema: mängijaid tekkis, sest oli tõeline orel?

Tänase seisuga puuduvad mul veel täppisandmed uue oreli saamise loo kohta. Kaudselt on selge, et seda pidi vedama kohalik köster ehk Hans Kapp, aga kes veel? Kes otsustas uue oreli tellimise, millal sõlmiti lepingud - ei tea. Teada on, et oreli osad valmisid Haanjamaal kolme venna (Jakob, Tannil, Juhan) koostöös, kes elasid eraldi taludes. Vana orel võeti koost mai keskpaiku 1937 ja uus oli täiesti pühitsemisvalmis 4. juulil. Uskumatu tempo tänases mõttes!

Oreli dispositsiooni koostas teadaolevalt Tallinna Konservatooriumi professor August Topman. Sedagi on veel vaja uurida, kuidas ta valmis pilliga rahule jäi. Igatahes on selge, et tulemuses on nii ajastuomast kui ajatut: organistidele pakub orel vast kuni pooletuhande aasta vältel loodud muusika esitamise võimalusi. Teatud mööndustega küll: pneumaatika ehk surveõhu baasil klahvidest viledeni juhitav signaal on põhimõtteliselt veidike aeglasem ja ebaühtlasem kui mehhaaniline (või elektriline). Vanem kui 19. sajandi muusika on loodud mehhaanilistele pillidele. Ent Suure-Jaani orel on nii õnnestunud, et hilinemine peaaegu puudub.

Viled on orelis n. ö jääv väärtus. Siinsel vilestikul on kolm allikat. Esiteks säilitasid terve talupojamõtlemisega meistrid mitu korras registrit eelmisest orelist. Viled ju ei kulu mängides, neil on muud ohud. Teiseks valmistasid nad ise uusi puitviledid, kolmandaks vajalikud metallviled telliti aga Saksamaalt kuulsa Laukhuffi tehaselt - nii oli tollal kasulik.

Suure-Jaani orel võib olla Kriisade 19. töö (allikad erinevad). 1937. aastal töötasid isa ja onude kõrval juba kaasa Tannili pojad, keda aga ettevõtte nimes ei kajastatud. Perefirmas tegid kaasa ka naised-tütred, lihtsamatel ja abitöödel. On omaette väga köitev teema jälgida, kuidas talumehed ennast orelimeistriteks koolitasid, ja missuguse tasemeni jõudsid!

Algselt oli uue oreli mängimisel vaja kaht inimest - mängijale lisaks tallajat, kes lõõtsa ja vilesid õhuga varustas. Seda tööd saab praegugi proovida, tallalauad on alles. Alles on ka esimese kompressori kast, väikese toa mõõtu. 1957. aastal ehitas kompressori Tannili poeg Eduard Kriisa ja müra summutamiseks oli vaja palju materjali. Praegune kompressor on õige mitu korda väiksem ja vaiksem.

Hugo Lepnurme väitel viis orel rahva laulupeole. Muidugi, pideva heliga pill õpetas kuulama ja mõistma mitmehäälsust. Oli seega rahvaks ja riigiks saamise loos meile ligikaudu sama tähtis kui luterluse rajatud üldine kirjaoskus?

Orel ootab huvilisi, sõnum on tal ka meie aja inimestele, eriti neile, kes omaenese ja ümbritseva kujunemisloost huvitatud. Sünnipäevapidustustest sel suvel said osa nii kuulajad kui orelit mänginud lapsed ja meistrid. Kutsun lugejaid tutvumisretkedele ja samas - kui teie valduses on teateid, mälestusi, allikaid, mis oreliga seotud, siis olete teretulnud jagama. Pakun lisaks esitlusele ka juba päris mahukat orelimappi tutvumiseks.

Koguduse poolt vaadates tuleb käsile võtta veel üks pill - kirikus seisab lahtivõetuna tundmatu autori ehitatud positiiv ehk pedaalita orel. See kõlas kaunilt, mäletavad need, kes on kuulnud. Nüüd on vaja meistrit ja raha, et kulunu uuendada. Ehk saab sellest instrumendist vajalik vaheaste orelikauge kuulaja ja piduliku kirikuoreli vahel?

Merike Saaremets
organist

EELK Suure-Jaani kogudus tänab häid abilisi projektis
Särav seitsmekümnene. Vendade Kriisade orel Suure-Jaani kirikus 1937-2007:
Eesti Kultuurkapital
Eesti Kultuurkapitali Viljandimaa ekspertgrupp
Suure-Jaani Vallavalitsus
Eda ja Urmas Saaremets

Suitsuandur päästab elu ja säästab kodu!

Tuleõnnetus võib võtta inimeselt elu ja põhjustab korvamatut kahju.

Viljandimaal toimus 2006. aastal eluhoonetes 108 tulekahju, neis hukkus 7 inimest. Tänavu on tuli viinud Eestis 84 inimese elu, neist 6 Viljandimaal. Kurb statistika, mis võiks ehk olemata olla, kui inimestel oleks kodudesse paigaldatud lihtne ja tõhus abimees - suitsuandur.

Kõige sagedamini toimuvad traagiliselt lõppevad tulekahjud öisel ajal, kui inimesed magavad. Tuli levib tavatingimustes väga ruttu; mõne minutiga muutub ruumis viibimine kõrge temperatuuri ning mürgiste gaaside kiire leviku tõttu eluohtlikuks. Arvamus, et küll ma suitsulõhna peale üles ärkan, ei pea paika, sest mürkgaase sisse hingates uni hoopis süveneb. Suitsuandur aga annab põlengu algjärgus häire, mil pääsemine ja tule kustutamine on veel inimesele jõukohane. Andurist kostuv kõrvulukustav sireen ajab ka kõige sügavama unega magaja üles. Tulekahju segamatu arengu puhul võib juba viis minutit pärast põlemise algust jõuda kätte hetk, mil süttivad ruumi kogunenud põlemisgaasid ja kogu ruum on maast laeni tuld täis. Sellises toas viibides jääb inimene igal juhul tuleroaks, kuid tavaliselt on ving ja mürgised gaasid selleks ajaks juba oma töö teinud.

Eriti hädavajalik on suitsuandur maapiirkondades, kus päästjad ei pruugi mõne minutiga õnnetuspaika jõuda. 90% hukkunutest on sündmuskohal surnud enne päästemeeskonna saabumist. Seega on elude säästmiseks üliioluline saada tulekahjule jaole selle algstaadiumis.

Suitsuandur peaks olema kindlasti igas magamistoas, kuid ka elutoas ning koridoris. Suitsuandur tuleb paigaldada lakke vähemalt 30 cm kaugusele seinast, et see saaks reageerida põlemisjääkidele nende tõusmisel üles ja anda võimalikult varajase hoiatuse. Võimalusel võiks anduri panna ka näiteks pööningule ja keldrisse. Seadet ei panda dusiruumi, ventilatsioonikanalite vahetusse lähedusse ega kööki, kuna seal tekkivad aurud ja gaasid võivad andurisse sattudes valehäireid põhjustada. Kuna suitsuanduri toiteallikaks on patarei, on selle paigaldamine lihtne ega lõhu siseviimistlust. Tavaline patarei võib kesta ligi pooteist aastat ja annab tühjenedes helisignaaliga sellest ise märku. Seadme enda tööiga on normaaltingimustes umbes 10 aastat. Suitsuandurit tuleks kontrollida üks kord kuus, vajutades testimisnupp umbes viieks sekundiks alla, mille peale andur peab andma häiresignaali. Meie naaberriikides, Soomes ja Rootsis on suitsuandur kodudes kohustuslik. Eestis peab suitsuandur olema paigaldatud uutes eluhoonetes, kõigile muutub see kohustuslikuks 2009. aasta 01. juulist.

Suitsuandur on eluliselt tähtis abimees, millest sa kuuled vaid siis, kui tuli ohustab sinu elu ja vara!

Selle aasta algusest toetab ennetustööd ka päästeala infotelefon 1524. Infotelefoni kaudu on võimalik saada teavet tuleohutusjärelevalve inspektorivte kontaktandmete ja vastuvõtuaegade kohta. Samuti teavet ennetusalaste ürituste, ennetustöö korraldajate ja kohalike päästekomandode kohta.

Heino Johanson
Lõuna-Eesti Päästekeskuse
Viljandi osakonna
Suure-Jaani tugikomando
pealik

Tuleõnnetus võib tabada igaüht. Kahjuks kipuvad meil aga ununema esmased tuleohutusnõuded ning sageli saadab inimesi usk, et minuga ju tuleõnnetust ei juhtu.

2007. aastal on Lõuna-Eesti kuues maakonnas Jõgevamaal, Põlvamaal, Tartumaal, Valgamaal, Viljandimaal ja Võrumaal tulekahjus hukkunud 29 inimest, kõik kodudes. Kas pole mitte kurb statistika?! Tegelikult saab iga inimene ise oma kodu tuleohutumaks muuta ja üks lihtne abivahend selleks on suitsuandur.

Päästeameti korraldatud kampaania „Kodu tuleohutuks" raames viidi kevadel läbi uuring, et selgitada elanike tuleohutusalast teadlikkust. Tulemuseks saime, et Eesti elanikud ei pea tulekahju puhkemist oma eluruumides eriti tõenäoliseks ja et suitsuandur on hinnanguliselt vaid 16% kodudest. Ligikaudu kolmandikus nendest peredest, kus suitsuandur puudub, ei peetagi seda vajalikuks. Inimesed põhjendavad suitsuanduri puudumist või selle mittevajalikkust erinevalt, kuid peamiselt toodi välja, et eluruumis pole küttekollet ega suitsetajaid. Kuid küttekolded ja suitsetamine pole sugugi ainsad tulekahju põhjustajad; järelevalveta jäetud põlev küünal või katkised elektrijuhtmed ja elektriseadmed on samasugused ohuallikad. Seega võib öelda, et 84% Eestimaa peredes, kus puudub suitsuandur on oht kaotada oma vara, veelgi hullem - enese või oma lähedaste elu.

Alles hiljuti toimus Valgamaal Puka alevikus korteripõleng, mis lõppes tänu suitsuanduri hoiatavale signaalile õnnelikult. Tulekahjust teatas majaelanik, kes oli ärganud naaberkorteris tööle hakanud suitsuanduri signaali peale. Tänu õigeaegsele teate saamisele ning kiirele reageerimisele jõudsid päästjad tule leviku piirata ning inimesed kannatada ei saanud.

Head meelt teeb asjaolu, et üldsuse teavitamist suitsuanduri vajalikkusest peab oluliseks suurem osa inimestest. Tulemus näitab vähemalt seda, et inimeste teadlikkus tuleohutuse tõstmise võimalustest kasvab.

Inimestele, kellel juba on kodus suitsuandur, tuletame meelde, et anduri patareisid tuleb kontrollida kord nädalas. Suitsuandurit regulaarselt hooldades teeb väike elupäästja õnnetuse korral oma töö ning päästab teie elu ja vara. Lisainfot suitsuanduri, selle paigaldamise ja hooldamise kohta leiate interneti lehekülje www.kodutuleohutuks.ee.

Suitsuandur muutub elamutes kohustuslikuks 2009. aasta 1. juulist. Lõuna-Eesti Päästekeskus on koostöös kohalike omavalitsustega Lõuna-Eesti kuues maakonnas kodudesse paigaldanud ligikaudu 1000 suitsuandurit. Kõik soovijad on saanud ka tuleohutusalaseid nõuandeid.

Väga riskantne on ootama jääda, millal kell kukub ja suitsuandur kohustuslikuks muutub - hooli oma lähedaste elust, paigalda suitsuandur ja maga rahulikult juba täna öösel.

Erki Remmelkoor
Lõuna-Eesti Päästekeskus
Ennetustöö büroo juhataja

NB!
Soovijatel palume suitsuanduri ostusooviga pöörduda sotsiaalosakonda. Suitsuanduri hind on 53,10 krooni. Kuna andurite arv on piiratud ja kütteperiood algamas, palume kiirustada.

Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond alustab taotluste vastuvõttu 2008. aasta stipendiumideks ja kultuuriprojektide finantseerimiseks.
Stipendiume ja toetusi jagatakse üldfondist ja 108-st Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fond allfondist.
Taotluste vastuvõtt lõpeb esmaspäeval, 15. oktoobril 2007 kell 16.00

Täpsemat informatsiooni jagamise tingimuste kohta ning taotluse esitamiseks vajaliku ankeedi saate Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fond kodulehekülje www.erkf.ee avalehelt või Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fond kontorist aadressil:
A. Weizenbergi 20A-13 (III korrus), 10150 Tallinn
Telefon 601 3428
Vastuvõtt tööpäeviti 10.00 - 16.00

KOOMIKS Priit Ots

OMA-LOOMINGUT

Olustvere Põhikooli õpilased kirjutasid leivast

Soe leib
Vanaemal põll on ees,
rasvaplekid põlle sees.
Ahjuuks on meie ees,
ahjus leivalõhn on sees.
Avan ahjuukse ma,
sooja leiba süüa saan.
Cameron Ailt , 3. klass

Minu leib
Minul kodus Õnne leib.
Ta mu lemmik oi, oi, oi.
Võta sinagi üks seib,
määri paksult peale võid.
Sellest saab siis nämma toit,
ta mu suule naeru tõi.
Kristo Madison, 3. klass

Leib
Traktor põllul külvab vilja,
tööpäev lõpeb üsna hilja.
Kuivatis käib kihin, kahin,
viljasalves vilja kahin.
Rukkist valmib leib nii hea,
nisust kerkib sai nii hea.
Keit Uusen, 3. klass

Lugu leivast
Mina armastan Õnne leiba
ja sinna peale määrin võid.
Ema armastab ka leiba,
aga isa lemmikuks on sai.
Robert-Kenneth Piir, 3. klass

Leib
Leib on maitsev,
leib on hea.
Igaüks meist
leiba sööma peab.
Karl Välis, 3. klass

Leib
Mis see lõhnab nõnda hea,
räti all seal laua peal.
Tõstan veidi räti äärt,
oi, see on ju leivakäär.
Nõnda pehme, nõnda kena
leiva tegi meile ema.
Germo Lapp, 3. klass

Leib
Leib on hea,
leiba ikka sööma peab.
Traktor ootab põllu peal,
kuna juba vilja saab.
Veskis jahu jahvatab,
pagar leiba küpsetab.
Rukkist leiba tehakse
vaeva palju nähakse.
Roomet Laos, 2. klass

Rukkileib
On kasulik liha, on kasulik leib,
Kuid nätsule cocale ütlen ma ei!

Kui laula taha istun ma
Söön rukkileiba isuga.

On laual ka maitsev piim,
selle kõrval rukkileivaviil.

Kui tahad olla reibas,
Söö maitsvat rukkileiba!
Maali Kukk 2. klass

Leivategu
Põllumees põllul vilja lõikas.
Ta me isa ka appi hõikas.
Koos nad vaeva seal nägid
Ja viljast pärast jahu tegid.

Vili läks aita, seal tehti jahu -
ta saime aidast,
Jahu viidi kööki, seal tehti tainast.
Munad, piim, jahu, pärm, juuretis.
Siis maitseks sool ja
leivatainas valmis vist.
Tainas ahjus paisus-paisus,
Leib sai valmis, nii maitsev -
see pole küll raisus!
Anu Korsar, 4. klass

Sipsiku pere tänab
ONU MADIST -
magusa suutäie eest
ONU TAUNOT -
ilusa koheva "lume" eest
ONU ROBERTIT - üllatuse eest

Olustvere lasteaed Piilu kuulutab välja konkursi järgmistele ametikohtadele:

muusikaõpetaja - 0,25 koormusega
liikumisõpetaja - 0,25 koormusega
Nõuded: vastavus koolieelse lasteasutuse õpetaja kvalifikatsiooninõuetele (haridusministri 26.08.2002 määrus nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“).
Kandideerimiseks esitada kirjalik avaldus, CV ja haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 20. oktoobriks 2007 aadressil Olustvere lasteaed Piilu, Müüri 2, 70401 Olustvere, Suure-Jaani vald, Viljandimaa.
Info telefonidel 437 4219, 511 7489
või e-posti aadressil lasteaed@olustvere.edu.ee

VASTEMÕISA RAHVAMAJAS

19. oktoobril kell 21
TANTSUÕHTU BOOMERiga
Pilet 80.- krooni

25. oktoobril kell 19
VANA BASKINI TEATER
"Mul Tuli Idee"
Pilet: 120.-, pensionäridele ja õpilastele 100.-

HINGEDEPÄEVAL reedel, 2 novembril kell 19
esinevad Olustvere lossi kaminasaalis
LAURI SAATPALU ja PEETER REBANE

reedel, 16. novembril kell 19
esineb **KAIT TAMRA**

Piletid nii eelmüügis kui ka kohapeal 200 krooni
(Ostes piletid mõlemale kontserdile maksad kokku 300 krooni)

Avatud lossikohvik
Info tööpäevadel kell 10 - 16 telefonil 437 4280

Viljandimaa ohvriabikeskus
Pargi 1 Viljandi 71020
Telefon 434 0343
e-post: viljandi.oa@ensib.ee
Kodanike vastuvõtt: E, K, R 09-12 ja 13-16
Ohvriks langenud inimeste nõustamine ja juhtumikorraldamine

Naiskodukaitse Suure-Jaani jaoskond viib läbi
lahtiste uste päeva
organisatsiooni tutvustamiseks
19. oktoobril 2007 kell 15.00
noortekeskuses Nurme 5.
Ootame huvilisi.
Lähem info NKK Sakala ringkonna Suure-Jaani jaoskonna esinaise Vika Laane telefonil 5347 0505

Seoses töömahu suurenemisega võtab PÜ E-Piim Põltsamaa Meierei tööle
JUUSTU PAKKIJAID ja
PAKKIMISLIINI OPERAATORI
(väljaõpe koha peal)

Telefonid: 776 2200 või 776 2208
Põltsamaa linn Välja tn 4
e-post: epiim@epiim.ee

METSAGA SINA PEAL

HOLMEN METS
HOLMEN KONTSERNI ETTEVÕTE

- metsa hindamine
- kasvava metsa ja kinnistute ost
- raie- ja metsauuendustööd
- metsamaterjali ost

Holmen Mets AS, Pärnu mnt 105, 11312 Tallinn, tel 665 2440, holmenmets@holmen.ee, www.holmen.ee

SALVA KINDLUSTUS

Annan konsultatsiooni kõigis kindlustusliikides.
Samas kindlustuslepingute sõlmimine.
Telefonid 433 4186, 5635 6178, Eeri Palu
Viljandi ja Valga esinduse juhataja

Fixus
Parimad autokaubad - FIXUS!

Talverehvid (paigaldus)
Auto käsi- ja sisepesu (poleerimine, vahatamine)
Autoremont, varuosad, diagnostika
Lahtised õlid
Liikluskindlustus (SALVA)
Kinnitusvahendid (WÜRTH)

Nüüd ka sillastend!

LEHOLA VARAHALDUS OÜ
PÄRNU TN 10 SUURE-JAANI
Telefonid 437 2222, 505 4710
www.lv.ee

PRIITONET
www.priitonet.ee
Animatsioon
Illustratsioon
Reklaam
Firmagraafika
Priitonet OÜ
Tel: +372 55 5475 24
Sünnipäevaks pildike, animeeritud klipid videote vahele, õnnitluskaardid jne - joonistame kõike!

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Kristel ja Jaanus Markusel
sündis 03. septembril
tütar CARMEN

Aiki-Kadri Kask´il ja Taimo Kase´l
sündis 25. augustil
tütar PAULA MARIE Kase

Aire Veldemannil ja Urmas Saksniidul
sündisid 11. septembril
tütred KIRKE ja KERTU Saksniit

Mälestame

JÜRI RAMJALG	15.02.1937 - 14.09.2007
HEINO ALERT	16.12.1942 - 22.09.2007

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

LEILI RIIVALD	30.10.1912	95
LEIDA METSAMÄRT	18.10.1914	93
MARTA RAJAMÄE	05.10.1915	92
OLEV OJA	13.10.1915	92
IIDA REIDLA	08.10.1916	91
IDA VEERESTE	27.10.1916	91
VILMA KIBAR	31.10.1916	91
LEIDA JÄRVE	26.10.1920	87
EDVIN KOITLA	05.10.1921	86
ELLINOR PEIPS	25.10.1921	86
LAINE GOLDING	15.10.1922	85
ALIIDE KRAANER	18.10.1922	85
VILMA MÜLLER	20.10.1922	85
TAMARA KOŠURNIKOVA	29.10.1922	85
LEMBIT LAUR	18.10.1923	84
ELFRIEDE VUNGI	22.10.1923	84
HERMILDE KIRSIMÄE	04.10.1924	83
LEHTE KIVIRAND	04.10.1924	83
ÜLO MERILA	18.10.1924	83
ÜLO KIVIRAND	23.10.1925	82
LEIDA VARBLANE	31.10.1925	82
VALBO TIKK	06.10.1926	81
VALENTINA TISMUS	10.10.1926	81
AMANDA OJA	11.10.1926	81
ASTA LOHK	26.10.1926	81
LEILI SOOSAAR	07.10.1927	80
HILDA LUIK	24.10.1927	80
ELSE KÕIVUSTE	28.10.1927	80
MAIE ELBING	09.10.1932	75
EDI PEET	21.10.1932	75
ENDEL AINSALU	22.10.1932	75
ENNO KÜBARSEPP	04.10.1937	70
ALLI VARJUND	10.10.1937	70
LEMBIT ANT	15.10.1937	70
HELDI AUN	24.10.1937	70
URVE VIIES	30.10.1937	70
SILVA KIMMEL	01.10.1942	65
REET KALLASTE	05.10.1942	65
TERJE MÄGI	10.10.1942	65
MALLE KARUS	20.10.1942	65
KALLE ELVAK	23.10.1942	65
JAAN LEHTLA	25.10.1942	65
VELLO JÜRGENSON	29.10.1942	65
ARTUR VAHTER	06.10.1947	60
MIHKEL METSTE	18.10.1947	60
HELGI LINNAS	21.10.1947	60
EHA SEINOJA	26.10.1947	60
ELVI SÄDE	27.10.1947	60
EHA JAANISTE	29.10.1947	60
MARIKA SOOTLA	03.10.1952	55
TIIU KLETTENBERG	10.10.1952	55
MAUNO MILL	25.10.1952	55
UNO VIIGAND	26.10.1952	55
VIRVE LEINAMÄE	30.10.1952	55
ARVO HARSIA	09.10.1957	50
AIVAR MARGNA	12.10.1957	50
IVAR TOOBAL	13.10.1957	50
KALEV ALLES	16.10.1957	50
URVE IVASK	19.10.1957	50
HILLAR ELBING	21.10.1957	50
KARIN JÜRGEN	22.10.1957	50

Reklaamkuulutuse (kuni 250 tähemärki) hind:
ettevõtjal 150 krooni,
eraisikul 15 krooni.
Avaldame vaid reklaami, mille eest on eelneva kuu viimaseks tööpäevaks tasutud.

Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu 26. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus teksti redigeeridalühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 526 9089
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel 435 5433
leili.kuusk@suure-jaani.ee

Küljendus
Külliky Lohu
5345 3423
kiky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel 775 2491
vali@estpak.ee

LEOLE **Suure-Jaani valla infoleht ilmub 1 kord kuus**
e-post: leole@suure-jaani.ee http://www.suure-jaani.ee/leole